

Олег Громовий

Адвокат, керуючий партнер
юридичної фірми «GENTLS»

*«Оскарження учасником правочинів
товариства»*

ЗАГАЛЬНЕ ПРАВИЛО

ч.3 ст. 92 Цивільного кодексу України

У відносинах із третіми особами обмеження повноважень щодо представництва юридичної особи не має юридичної сили, крім випадків, коли юридична особа доведе, *що третя особа знала чи за всіма обставинами не могла не знати про такі обмеження.*

**Правило, яке
забезпечує
стабільність
майнового обігу**

ДОСВІД ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН

Директива 68/151/ЄЕС → Директива 2009/101/ЄС → Директива 2017/1132/ЄС

Діяльність органів товариства та його представництво

1. Правочини, що вчиняються органами товариства, є **обов'язковими для товариства**, навіть якщо такі правочини виходять за межі цілей діяльності товариства, якщо такі правочини не перевищують повноваження органів, якими вони наділені або можуть бути наділені за законодавством.

Проте, держави-члени можуть передбачити, що товариство не є пов'язаним такими правочинами, які виходять за межі цілей діяльності товариства, **якщо товариство доведе, що третім сторонам було відомо, що такі правочини виходять за межі цілей діяльності товариства, або що їм не могло бути не відомо про це з огляду на об'єктивні обставини; оприлюднення статуту не є саме по собі достатнім доказом обізнаності третіх осіб.**

2. Обмеження повноважень органів товариства, які витікають з положень статутних документів або з рішення компетентних органів, **ніколи не можуть бути використані проти третіх сторін, навіть за умови їхнього розкриття.**

ЗАСОБИ СУДОВОГО ЗАХИСТУ ПРАВ УЧАСНИКА (АКЦІОНЕРА)

НІМЕЧЧИНА

Основний спосіб захисту – позов до директора про відшкодування збитків. Скасування правочину істотно обмежене – тільки у випадках, коли третя сторона точно знала про наявність обмежень.

АНГЛІЯ

- Позов до директора про відшкодування збитків (derivative action).
- Позов про викуп акцій за справедливою ціною.

ТРАНСФОРМАЦІЯ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ В УКРАЇНІ

ПОСТАНОВА ПЛЕНУМУ ВСУ №13
24.10.2008

ПОСТАНОВА ПЛЕНУМУ ВГСУ
№4 25.02.2016

ПОЗИЦІЯ ВЕЛИКОЇ
ПАЛАТИ ВС, 2018

Акціонери (учасники) господарського товариства не вправі звертатися до суду за захистом прав та інтересів інших учасників товариства та самого товариства поза відносинами представництва.

У відносинах із третіми особами обмеження повноважень щодо представництва юридичної особи не має юридичної сили, крім випадків, коли юридична особа доведе, що третя особа знала чи за всіма обставинами не могла не знати про такі обмеження.

Законом не передбачено право акціонера (учасника) господарського товариства звертатися до суду за захистом прав чи охоронюваних законом інтересів товариства поза відносинами представництва. На цій підставі господарським судам належить відмовляти акціонерам (учасникам) господарського товариства в задоволенні позову про укладення, зміну, розірвання чи визнання недійсними договорів та інших правочинів, вчинених господарським товариством.

Законом не передбачено права учасника ЮО звертатися до суду за захистом прав чи охоронюваних законом інтересів цієї особи поза відносинами представництва.

Водночас згідно з Законом незалежно від суб'єктного складу, якщо учасник (засновник, акціонер, член) юридичної особи обґрунтовує позовні вимоги порушенням його корпоративних прав, то він має право подати відповідний позов.

Такий спір підвідомчий господарським судам і підлягає вирішенню у загальному порядку

Якщо учасник господарського товариства обґрунтовує позовні вимоги про визнання недійсним договору про відчуження майна цього товариства порушенням останнім в ході статутної діяльності корпоративних прав такого учасника, то цей спір підвідомчий господарським судам незалежно від того, чи є іншим відповідачем у справі як сторона оспорюваного договору фізична особа. (Постанова від 28.08.18)

ПІДСТАВИ ОСКАРЖЕННЯ ПРАВОЧИНУ УЧАСНИКОМ ТОВАРИСТВА

Обґрунтування позову порушенням корпоративних прав

- Визначення корпоративних прав наведено в ст.167 ГКУ, ч.1 ст.5 ЗУ «Про ТОВ», п.8 ч.1 ст.2 ЗУ «Про АТ».
- Такі позови обґрунтовуються порушенням права на управління господарським товариством.

Правочин вчинено з дефектом волі юридичної особи

- Правочин вчинений від імені юридичної особи **без повноважень**.
- Правочин вчинений від імені юридичної особи з **перевищенням повноважень, наприклад:**
 - Сума правочину перевищує межі, в яких виконавчий орган може укласти правочини без погодження з загальними зборами або іншими органами управління товариства (*значний правочин*).
 - Вчинено правочин *із заінтересованістю* з порушенням порядку повідомлення про заінтересованість, отримання згоди на вчинення правочину або за відсутності подальшого схвалення правочину.

Третя особа знала чи за всіма обставинами не могла не знати про обмеження

- Обмеження повноважень передбачені законом.
- Інформація про обмеження повноважень розміщена в ЄДР.
- Правочин підписано **однією особою – керівником обох підприємств, що вчиняють правочин**.
- Директор третьої особи є учасником (акціонером) товариства і брав участь у загальних зборах, якими затверджено Статут.
- Договір містить пункт про те, що **особа діє на підставі Статуту**. Це свідчить про обізнаність третьої сторони з обмеженнями повноважень, що закріплені в Статуті.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

office@gentls.com
+38 (044) 339-99-10